

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Iudicijs & foro competenti. Consilium LXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

De Iudicijs & foro competenti

S V M M A R I V M.

Iurisdiclio laici in clericum.

1. *Expensarum condemnationem non potest iudex in sententia reservare.*
2. *Victus victori in expensis condemnandus.*
3. *Expensarum condemnationem facere potest iudex incompetens.*
4. *Scholaris coram iudice laico conveniri potest.*
5. *Iudex laicus quomodo possit suam sententiam contra clericum exequi.*

CONSILIUM LXIX.

FVNDATA non est allegatio Impetrantis, quā se eximere vult à necessitate ulterius standi iuri coram Scabinis in eo iudicio, quod ipso agente ibi cœptum est, & cuius iudicii pars & sequela est damnorum & expensarum liquidatio; quia hæc sunt in executione sententiæ, quæ continet condemnationem ad damna & expensas, reservatâ tantum eorum taxatione.

* Neque enim post latam sententiam aliud est iudicium damnorum & expensarum, si illorum condemnatio quoque facta non est in principalis litis decisoria sententia. *l. Terminato, C. De fructib. & lit. expens.* Vtique adeo ut iudex ferendo sententiam in principali, non possit sibi reservare condemnationem damnorum aut expensarum, sed tantum taxationem illorum, *Felm. in c. Significaverunt nu. 6. De except. Hippolyt. de Marsilijs in l. Parte, nu. 69. & 70. D. De question. quam cum facit, seu cum de illius liquidatione cognoscit, non aliud iudicium instituit, sed institutum prius continuat: ut frustra Impetrans novum sibi iudicium coram suo iudice dictari petat, iam semel factâ condemnatione & acquisitâ re iudicatâ. Et absurdum planè esset, si supposito Vniuersitatis permitteretur potestas conveniendi suum adversarium coram iudice laico; iudici autem laico non permitteretur facultas suppositum temerè litigantem in damna & expensas condemnare: † cum in eo sit iuris necessitas, ut iudex requisitus hoc debeat facere, *l. Eum quem temerè de iudic. l. properandum §. siue autem C. de iudic. & non faciendo litem suam faciat, illaque ob id parti vincenti restituere cogatur d. §. siue autem, vers. non ignorantes. Bart. in l. 4. §. hoc autem de damno, infesto.* † Actor enim etiam non subest ordinariæ iurisdictioni Iudicis sui adversarij, quem in illius foro convenit, agendo tamen in hoc se subijcit, ut possit coram illo reconveniri, *l. Cum vapiusianus, cum Auth. & consequenter. C. de sentent. & interloc. omnium iud. & per illum puniri, si autem iudicis offenderit, arg. l. Nullum C. de testib. vel si in ulla litis parte contumax fuerit. c. Causam de dolo & contumacia, atque etiam propter temerariam litem, in expensas & damna, litis condemnari. l. Non ignorat. C. de fruct. & lit. expens. alioqui impunita relinqueretur Actoris, qui de eadem cum Reo iurisdictione non est, temeritas; quam leges omnimodò condemnatione ad damna & expensas litis cœrceri voluit, *l. l. Eum qui temerè, §. hoc autem in fi. Instit. de pena temerè litig. c. 1. De dolo & contum. lib. 6.* Quod igitur Impetrans proponit se**

non potuisse prorogare iurisdictionem Scabinorum Lovanienlium, nec per eos condemnari, neque etiam executionem pati, perquam ineptum est; cum virtute prorogationis non superinducatur hæc potestas condemnandi Actorem in expensas & damna litis, sed ex iuris autoritate; quæ Actorem alterius fori in hoc subijcit iurisdictioni & potestati iudicis sui adversarij, ut possit per illum condemnari in expensas & damna litis, *d. l. Non ignorat.* etiam si is sit clericus, qui laicum in sæculari iudicio convenit; & nisi causa sit privilegiata in eo iudicio laicum con venire debet. *c. Si clericus. c. Cum sit de foro compet. ** Cum alioqui verum non sit, scholarem, siue privilegio scholastico gaudentem, si clericus tonsuratus quoque non est, non posse alterius laici iudicis iurisdictionem, etiam si ut Reus in iudicium trahatur, prorogare; cum etiam secundum terminos iuris communis scholaris rectè coveniatur coram Magistratu loci; quamvis conventus desiderare possit, ut coram suo Rectore vel Episcopo conveniatur, in præmio d. §. illud verò satis vers. & hæc quidem Bart. in Auth. Habita nu. 5. C. Ne filius pro patre. Quod si conventus non desiderat, censebitur alterius iudicis iurisdictionem prorogasse, *Bald. in d. Auth. Habita. nu. 45. licet clericus tonsuratus iudicis laici iurisdictionem prorogare non possit, c. Si diligenti de foro compet. ** Prorogato itaque seu prius constituto per dictum Impetrantem coram dictis Scabinis iudicio, sequitur quoque condemnandi in damna & expensas potestas; atque etiam exequendi, si non rectâ viâ, saltem per iuris subsidium, imploratâ Magnifici Domini Rectoris licentiâ & officio, ut vel ipse exequatur, vel per dictos Scabinos, executioni mandari patiatur, ut solet observari in executionibus sententiarum, quæ per laicos adversus clericos in calibus à iure permixtis feruntur *Pavor. in c. Non minus nu. 15. in fin. de immunit. Eccles. Barbat. in c. Iravit. nu. 26. de probat. Natta conf. 27. V. so processu. vol. 1.* Quod hæcenus factum non esse Impetrans conqueri non potest; cum nondum agatur de executione sententiæ: ut nec executioni mandari possit dictorum Scabinorum sententia, nondum absolute iudicio liquidationis damnorum & expensarum.

Revocanda itaque & cassanda est dicta inhibitio, velut per surreptionem & obreptionem impetrata, & Impetrans Opponentibus condemnandus in expensas huius litis.

De Iudicijs & foro competenti.

S V M M A R I V M.

Iudicium diffamatorium.

1. *Diffamatus ubi agere & conveniri debeat.*
2. *Diffamatus instituto iudicio diffamatorio potest diffamatum in suo foro convenire.*
3. *Foro privilegiato renuntiari potest.*
4. *Scholaris an privilegio fori possit renuntiare.*
4. *Promissio de renuntiando in subastationibus promissione habetur.*

CONSILIUM LXX.

DISPVTARI solet, * an iuris illud remedium, quod ex Imperatorum constituto-

tionem proditum est, adversus diffamationem, in l. diffamari C. de ingenuis manumiss. proponi debeat in foro diffamantis tamquam Rei, an verò in proprio foro diffamati? Nam sunt qui existimant, Panorm. in c. Si quis contra clericum. De foro compet. Aut. de Bartio in c. Cum inter De except. Alex. cons. 103. Consideratis vol. 5. Andr. Gaill. pract. observat. 9. nu. 7. hoc remedium proponendum esse in eo foro, ubi iactitata actio proponi debet, & sic in foro diffamati; alijs contrariam sententiam tenentibus, C. str. Alex. & alij in l. Libertus à patre de in ius vocando Matth. de afflic. decs. Neap. 268. Decius consil. 487. In questione proposita nu. 10. debere illud tractari in foro Rei diffamantis, ex regula generali, quod actor sequi debeat forum Rei, c. Cum sis de foro compet. ex quorum opinione etiam iudicatum esse testatur Marthæus de Afflicis, d. decs. 268. Hoc interim certum est, quod cum diffamans in pluribus locis seu coram diversis iudicibus diffamatum suum debitor convenire potest, ratione videlicet domicilij, loci contractus, loci destinatæ solutionis, aut consensus seu submissionis, non præcipitur diffamanti hæc iudiciorum optio; ita ut non obstante, quod diffamans in uno loco sit conventus ad proponendum suam actionem, non amittat jus eligendi iudicem, quem ex pluribus competentibus velit, sed eo petente causa debeat remitti ad iudicem, quem actor diffamans elegerit, Georg. Natta in repetit. Clement. Sape De verb. sign. Barthol. Socin. cons. 94. In causa veritate vol. 3. T Vnde iudicio hoc diffamatorio instituto coram iudice competente diffamantis, diffamans statim potest non expectata sententia iudicis super diffamatorio iudicio adiri, actionem coram competente iudice diffamati intentare, sine ullo periculo aut metu exceptionis litis pendente Hieron. Cognolus in d. l. Diffamari nu. 10. C. de ingenuis manumiss. Imò quod amplius est, respondit Socinus, d. consilio 94. in princ. quod si Reus non propriè diffamatorium hoc iudicium intenterit, ad hoc ut Actor vel actionem suam proponat, vel ei silentium imponatur, sed formaliter contra creditorem exhibito libello asserat, se non esse debitorem, petatque se sic absolvi; nihilominus possit creditor, omisso eo iudice, adire alium quemcumque qui Reo aliqui competens iudex est; nec obstat ei exceptio litis alibi coeptæ ac pendente. Cum ergo D. Paulus Roellius Medicinæ Doctor, contra M. Henricum Ghyssens coram D. Rectore Academia Lovaniensis communi & ordinario utriusque iudice aliam conclusionem seu petitionem non proposuerit, quam ut, si quam actionem dictus M. Henricus contra ipsum haberet, ratione venditionis & emptionis domus, eandem institueret sub pœna seclusionis & perpetui silentij (quod secundum juris dispositionem intelligendum est in eo foro, in quo Dominus Paulus conveniri potest) potuit utique idem M. Henricus illam instituere statim à facta citatione ad hoc iudicium diffamatorium, & in illius momento, coram Scabinis Lovaniensibus, coram quibus (ut mox dicitur) dictus D. Paulus iurare promissit, renuntiando suo privilegiato foro coram Domino Rectore: cum idem etiam potuisset post institutum & coeptum iudicium & post litem coram Domino Rectore in isto iudicio dif-

famatorio contestatum; quia omnia iudicia in quacumque parte litis sunt absolutoria, dato aut facto eo quod Actor petat, § ult. Instit. de perpet. tempo. act. Quorsum enim iudicium aut sententia illius, quod petitur, expectaretur, cum conventus id non tantum facere paratus est, sed præterea etiam facit, si debitor. De iud.

Neque audiendus hic est D. Paulus Actor quod M. Henricum Reum velit cogere, ut coram D. Rectore proponat hanc suam ex vendito actionem; nam id in litis principio non petit, neque secundum præmissa petere potuit. Est enim Dominus Rector eorum communis Iudex sit, ex conventionem tamen in hac causa alium iudicem sibi assumpsit, hoc est Scabinos Lovanienses, illis se quoad eam subiiciendo cum renuntiatione privilegiati fori Domini Rectoris, quod iuri consentaneum est. Nam quod D. Paulus Actor dicit se non potuisse renuntiare suo privilegiato foro, ex juris imperitia proficiscitur; quia licet clericus consuratus non possit renuntiare suo ordinario foro, & ne quidem cum iuramento, c. Si diligenti de foro compet. quin tamen laicus, & præsertim bigamus (ut notorie est Dominus Paulus) privilegio suo foro renuntiare possit dubium non est: aliud enim est privilegium, quod ratione ordinis clericis competit, cui renuntiare non licet, d. c. Si diligenti c. significasti. De foro compet. aliud quod competit favore studiorum, aut ex alia causa, cui utique renuntiare licet. Quod nominatim de scholaribus traditur, gloss. ult. in fin. l. Si convenisset p. De iurisd. omni. iudic. & ibi Bart. Alex. & Iason, quibus quamvis detur optio, coram quo iudice conveniantur, Aut. Habita C. Ne filius pro patre, an coram suo Rectore, an coram suo Episcopo, vel coram seculari magistratu loci; si tamen consenserint in iurisdictione magistratus, seu Scabinorum, renuntiando privilegio fori Rectoris, aut Episcopi, valet renuntiatio: nec in eo est aliqua dubitatio, docetque id quotidiana experientia, & frequentissimus usus renuntiationis privilegiorum scholaritatis.

Illud ergo solum inquirendum restat, an Dominus Paulus renuntiaverit privilegijs Universitatis & se subiecerit magistratui dicti Oppidi? Negat id D. Paulus magna usus subtilitate, quod tantum promiserit seu obligatus sit renuntiare, nondum autem renuntiaverit; quasi plurimum interfigit inter renuntiationem, & promissionem de renuntiando; ut plurimum differunt venditio, & promissio de vendendo, gloss. in l. In honestate de eo quod certo & ibi Iason. T Sed ea est conditio & natura subhastationum ac licitationum in venditionibus, ut quodcumque in lege venditionis prescriptum est, vel ad obligationem, vel ad factum, id censeatur quoque promissum solâ licitatione, oblatione, & superatione in illa, etiam si alia solemnitas stipulatio vel promissio inter vendentem & subhastantem non intercedat, ut eleganter tradit Bartolus, in l. Licitatio, nu. 4. De publicanis & vass. & in l. Si temporaria nu. 3. C. de fide instrum. & iure hâsse lib. 10. Alex. in addit. ad Bart. in d. l. Licitatio in V. Feri. Sic quod ut pactum de vendendo in lege venditionis, quæ in subhastatione & licitatione prescribitur seu proponitur, accedente licitatione & oblatione emptoris, pro reali venditione habetur; ita quoque

lex seu conditio de promittendo aut renuntiando in realem promissionem ac renuntiationem resolvatur per licitationem & oblationem. Vnde in proposito quemadmodum prima verba dictæ legis, seu conditionum, sub quibus dicta subhastatio proposita est, domus vendetur, habentur pro venditione, accedente oblatione, nec requiritur alia venditio post factam oblationem: ita quoque hæc verba, *emptor renuntiabit*, pro renuntiatione accipienda sunt; sic ut alia sequens formalis renuntiatione non requiratur. Remittendus itaque est D. Paulus Actor ad dictos Scabinos, & ibidem ei permittenda suæ actionis prosecutio; ubi cætera quæ Actor in questionem & disputationem adducit de affectu & recessu à venditione discutientur: respiciunt enim causam principalem, non hoc diffamatorium iudicium; à quo Actor statim audita citatione & propositione actionis coram Scabinis facta, abstinere debebat: qui proinde etiam nunc condemnandus erit in expensis huius litis.

De mutuis petitionibus.

SYMMARIUM.

- Reconventio ubi & quando admittatur.
3. 9. Reconventio reiecta appellari potest.
 2. 4. 8. Reconventio ubique & in omnibus causis admittitur.
 3. Clericus coram laico reconveniri potest.
 5. Reconventio etiam coram feudalibus de re non feudalibus proponi potest.
 6. 10. Reconventio prorogationem continet, & simulaneum postulat processum.
 7. Reconventio quando sitat causam conventionalem.

CONSILIUM LXXI.

EX tæra præcipitantia Dominorum Scabinorum oppidi Traiectensis reiecta est reconventio, quam Domicellus Wernerus Huyn Dominus in Apstentroede per viam arresti coram iisdem Scabinis ad instantiam Domini Ioannis sui fratris in jus tractus adversus eundem Dominum Ioannem ex debito personali proposuit; eo solo prætextu, quasi Dominus Ioannes Ecclesiæ Cathedralis Leodiensis Canonicus, Ecclesiasticæ jurisdictioni subiectus, non possit cogi coram laico iudice juri stare, & si Diligenti De foro compet. * Vt merito potuerit Domicellus Wernerus ab huiusmodi reiectione, & declaratione reconventionis non admittenda, ad amplissimos Dominos Commissarios appellationum provocare, uti expresso iure cautum est, l. 1. §. fin. Qua sint. sine appell. resind. Ioan. de Imola in c. 1. & Marian. Socin. in c. 2. m. 10. De mutuis petit. vim enim definitivæ sententiæ obtinet huiusmodi reiectio, & interlocutoria mera non est, c. Significavit. De off. deleg. Et quamvis nulla sit juris dubitatio in hoc articulo, tamen quia præfati Scabini nimis contemptim habuisse dicuntur huius reconventionis propositionem; sic ut eam de plano, eodem momento, quo proposita fuit; nulla maturiore deliberatione interpolata, non quidem omnes, sed tres tantum, reliquis quatuor absentibus, & sic nulliter, l. Si u-

ti. de recept. arbit. l. Duo ex tribus d. De re iudic. rejecerint, pro sublevando clarissimorum Dominorum labore, & demonstrando nimis evidenti dictorum Scabinorum errore, paucula quadam dicemus.

Equidem notissimum est, conveniendi potestatem, reconventionisque usum latissime patere, omnesque regulas, quæ circa huius reconventionis materiam ac illius capita versantur, affirmative conceptas esse: sive de iudice quærat, quia qualicumque is sit, sive ordinarius, sive pedaneus, sive delegatus, sive laicus, sive Ecclesiasticus, coram eo potest proponi reconventio, l. Cum Papinianus C. de sent. & interloc. om. iud. etiam si alioqui causæ per reconventionem propositæ non sit iudex competens; veluti si usque ad certum summam tantum iudicare possit, & de maiore summa proponatur reconventio, l. Si idem. §. quod si mutua. de iuris d. om. iud. sive de personis litigantium; quia quisque per quemcumque coram quocumque iudice conventus & in jus tractus, potest eundem Actorem ibidem reconvenire, d. l. Cum Papinianus, latè Marian. Socin. in d. c. 1. artic. 5. nu. 14. sive quærat de causis & mutuarum actionum generibus ac qualitatibus; nam in omnibus causis, obligationibus & actionibus, & generaliter super omnibus rebus regulariter locum habet reconventio, d. c. 1. & 2. de mut. petit. Marian. Socin. in d. c. 1. nu. 44 ita quod semper & omni casu cuicumque Reo permixta sit potestas reconveniendi Actorem; nisi in casibus, qui aperto iure inveniuntur prohibiti, Socinus d. nu. 44. * Cum igitur nullo iure inveniatur prohibitum, ne laicus à clerico coram seculari iudice conventus, ibidem clericum reconvenire possit, nihil dubitandum est, quin iusta fuerit præfati Domicelli Wernerii reconventio coram dictis Scabinis adversus fratrem suum, quamvis Ecclesiasticum, proposita: idque ex autoritate glossæ, quæ id aperte tradit, in d. c. 1. in verb. super suis questionibus. in fine, & ab omnibus communiter approbatur, communique approbatione tam in foro, quam in scholis pro indubitato, communi, ac recepto iure habetur, Bartol. in Auth. Et consequenter. in fine c. De sent. Lapis allegat. 126. Decius in c. At si clerici nu. 25. & ibi Felim. nu. 8. De iud. specul. tit. de convent. & reconvent. §. 1. vers. quid si laicus; propter naturalem causam defensionis, quæ ius reconveniendi in genere niti traditur, d. l. Cum Papinianus, latè Marian. Socin. ad rubr. De mut. petit. in 3. artic. & ob jurisdictionem, quæ Reo reconvento necessitatem inijcit eo loco reconveniendi Actorem, quo ipse conventus est, si durante conventionem de aliqua re Actorem vicissim reconvenire intendit, l. Nulli C. De iudic. l. 1. & 2. c. De quib. reb. ad eundem iud. eatur; quodque hæc prorogatio iudicis laici non sit hominis, sed legis, l. Bart. in d. Auth. Et consequenter. nu. 19. Quæ communis Doctorum traditio per antiquam consuetudinē, ut ait Ioannes Andreas in d. c. At si clerici, approbata, in proposito casu omnino obtinere debet, quia hæc reconventio est de re merè profana, de quâ in abstracto iudex laicus iudicare potest, hoc est de pecunia, de abducto equo, & ablata pecunia debita civiliter, seu civili actione petita: nam si spiritualis esset, reconventio non permitteretur, gloss. in d. c. DD. in d. c. At si de-